

ХАВСРАЛТ

НЭГДҮГЭЭР ХҮСНЭГТ. БАГА БОЛОВСРОЛЫН АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР АНГИ

1.ӨӨРИЙГӨӨ ТАНЬЖ, ХӨГЖҮҮЛЬЕ	
1.1 Мэндлэх ёс	
Мэндлэх ёсны төрөл, ялгааг мэдэж, зөв мэндэлж хэвших	<ul style="list-style-type: none">• Өдөр тутмын, улирлын, хүндэтгэлийн мэнд мэдэх ёсны үг, хэллэгийг танин мэдэж, зөв хэрэглэж хэвших• Мэнд зөв мэдэх нь хүнийг хүндлэх, эелдэг найрсаг зан төрх эзэмшихийн үндэс болдгийг ухаарах• Мэнд мэдэхдээ чин сэтгэлээсээ хандах, биеэрээ хүндэтгэл үзүүлэх• Ахмад хүний амрыг эрэх, хариу мэндлэх• Дүүмэд хүнтэй мэндлэх• Үе тэнгийнхэнтэйгээ мэндлэх• Нийгмийн бусад орчинд хүнтэй зүй зохистой мэндлэх• Зочин гийчинтэй зөв мэндлэх
1.2. Эрдэм ном хичээнгүйлэн сурах ёс	
Хичээлээ анхааралтай сонсож сурах	<ul style="list-style-type: none">• Эрдэм ном үзэх суудалдаа зөв сууж сурах• Хичээлээ анхааралтай сонсохын ач тусыг танин мэдэх• Хичээлээ анхааралтай сонсох аргыг танин мэдэж, анхаарлаа төвлөрүүлэхэд суралцах, хэвшүүлэх
Хичээлээ зөв сэтгэлээр сонсож сурах	<ul style="list-style-type: none">• Хичээлээ зөв сэтгэлээр сонсохын ач тусыг танин мэдэх• Хичээлээ зөв сэтгэлээр сонсох аргаас суралцах, хэвшүүлэх
Хичээлээ болгон өөрийн эзэмшиж сурах	<ul style="list-style-type: none">• Хичээлээ өөрийн болгон эзэмшихийн ач тусыг танин мэдэх• Хичээлээ хэрхэн өөрийн болгон эзэмших аргаас суралцах, хэвшүүлэх
2.БУСДЫГ ХҮНДЭЛЖ, БАЯРЛУУЛЪЯ	
2.1. Сайн сурагч	
Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, ахмад хүний үг, сургаалыг сонсож сурах	<ul style="list-style-type: none">• Үг, сургаал сонссоны ач тус, эс сонссоны гэмийг танин мэдэх• Үг, сургаалыг хэрхэн сонсох
Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, ахмад хүний үг, сургаалыг эргэцүүлэн бодох	<ul style="list-style-type: none">• Үг, сургаалыг байнга санах, эргэцүүлэх• Хэлсэн үгийн зөв, бурууг ялган таних• Өдөр тутмын ажил үйлээ үг, сургаалтай жишиж, эргэцүүлэн тунгаах

<p>Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, ахмад хүний үг, сургаалыг биелүүлэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хэрэв буруу үг хэлсэн бол түүнийг дагахгүй байх • Сургаал үгийг үйлдэл, үг, сэтгэлээрээ биелүүлэх, түүнийгээ дадуулан хэвшүүлэх
<p>2.2. Багшийг дээдлэх ёс</p>	
<p>Багшийг дээдлэх учир шалтгаан, ач тус, эс дээдлэхийн гэмийг ухаарах</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сурагчийн эрдэм багшаас төрдгийг ухаарах • Багш, сурагчийн бие, сэтгэл амар амгалан, аз жаргалтай амьдрах • Эс дээдэлснээр саад бэрхшээл тулгарах, зорьсон хэрэг санасанчлан бүтэхгүй байх • Хүмүүжилгүй болох
<p>Багшийг хэрхэн дээдлэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Багшийн эрдмийг санах • Багшийн ачийг санах • Багш хэзээ ямагт ачтайг санах • Багшийг ямагт үг, үйлдэл, чин сэтгэлээрээ дээдлэх
<p>Багштай харилцах хэрхэн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Багшаас асууж лавлах, ярилцахдаа үл эмээх • Багшдаа худал хэлэхгүй байх • Багш нь ч сурагчдаа хүндэлдгийг мэдэх • Хэрэв буруу үг хэлж, буруу үйлдэл хийсэн тохиолдолд сэтгэлээрээ уучилж, хожим тухайн цаг үе, нөхцөл байдалд тохируулан асууж лавлан, учирлан ойлгуулахад суралцах
<p>3.УЛАМЖЛАЛТ ЁС ЗАНШЛААСАА СУРАЛЦЪЯ</p>	
<p>3.1. Таван хошуу мал</p>	
<p>Таван хошуу малын нэр, нас, хүйсийг ялган нэрлэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Малаа маллах монгол уламжлалын учир утгыг ухаарах • Бод, бог малыг ялган нэрлэх • Төл малыг зөв нэрлэх • Эцэг, эх малыг ялган нэрлэх • Таван хошуу мал бидэнд ямар ач тустайг танин мэдэх
<p>3.2. Монголын уламжлалт баяртай холбогдсон зан үйл</p>	
<p>Цагаан сарын баярын тухай анхлан мэдэж, хүүхэд насанд хамаатай ёс заншлаас суралцах</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Битүүлэх болон цагаан сарын шинийн нэгний шинэлэх ёсны анхны мэдэгдэхүүнийг эзэмших • Золгох ёсны зан үйл, үг, хэллэгийг мэдэх • Эцэг эх, өвөг, эмэгт золгож буй хүмүүс ураг төрлийн ямар хэлхээ холбоотойг лавлан мэдэх • Цагаан сар бидэнд ямар ач тустайг танин мэдэх

ХОЁРДУГААР АНГИ

1.ӨӨРИЙГӨӨ ТАНЬЖ, ХӨГЖҮҮЛБЕ	
1.1. Өөрийн мөн чанарыг танин мэдэх ёс	
Эрдэнэт хүний бие нэн ховор, үнэ цэнтэйг ойлгох ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Эрдэнэт хүн болж төрсөн нь ховор, их хувь зохиол гэдгийг ухаарах • Эрдэнэт хүний амьтнаас ялгарах онцлогийг танин мэдэх • Эрдэнэт хүний бие үнэ цэнтэйг ухаарах
Эрдэнэт хүн их үйлс бүтээх чадвартайг ойлгох ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Эрдэнэт хүн эрдэм номд сурч боловсрон, их үйлс бүтээх чадвартайг ухаарах • Өөрийгөө чамлахгүйгээр их үйлс бүтээхийн төлөө хичээн зүтгэх
Эрдэнэт хүн их үйлс бүтээх цаг хугацааг хойшлуулж үл болохыг ойлгох ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Ном сурах, их үйлс бүтээх цаг хугацааг хойшлуулахын гэмийг ухаарах • Өглөө босохоос унтах хүртэлх аливаа ажлаа цаг хугацаанд нь амжуулж сурах
1.2. Буян, нүгэл	
Хэлээр үйлдэх үйлийг ойлгох ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Хэлээр үйлдэх буян, нүглийн үйлийг ялган танин мэдэх • Хэлээр үйлдэх буяны үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Үнэн үг хэлэх ○ Эвлэрүүлэх зөөлөн үг хэлэх ○ Эелдэг зөөлөн үг хэлэх ○ Тустай үг ярих • Хэлээр үйлдэх нүглийн үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Худал хэлэх ○ Хов зөөх ○ Ширүүн үг хэлэх ○ Дэмий чалчих
Хэлээр үйлдэх буяны үйлийг хэвшүүлэх, нүглийн үйлийг тэвчих	<ul style="list-style-type: none"> • Хэлний дөрвөн нүглийн үйлийн тэвчих • Хэлний дөрвөн нүглийн үйлийг тэвчсэнээс бий болдог дөрвөн буяны үйлийг дадуулж, хэвшүүлэх
2.БУСДЫГ ХҮНДЭЛЖ, БАЯРЛУУЛЪЯ	
2.1. Ахмадыг хүндэлье	
Эцэг эх, асран хамгаалагч, төрөл садан, нутаг усныхан болон өөрөөс ахмад хүнийг хүндлэхийн ач тус, эс хүндлэхийн гэмийг танин мэдэх	<ul style="list-style-type: none"> • Тэд өөрийг хүндлэх • Өөрөө тэдгээрийн ач тусыг хүртэх • Эс хүндэлснээс хүмүүжилгүй болох • Бусдыг эс хүндэлснээс үүдсэн саад бэрхшээлийг даван туулж чадахгүй болох

Тэдний ачийг санах	<ul style="list-style-type: none"> • Балчир насанд ачтайг санах • Өсвөр насанд ачтайг санах • Өтлөх насанд ачтайг санах
Тэднийг хэрхэн хүндлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Бие, хэл, сэтгэлээрээ хүндлэх • Хэрэв буруу үг хэлж, буруу үйлдэл хийсэн тохиолдолд сэтгэлээрээ уучилж, хожим тухайн цаг үе, нөхцөл байдалд тохируулан асууж лавлан, учирлан ойлгуулахад суралцах • Тэд хүндэлнэ гэж хүлээлгүй, өөрөө эхэлж хүндлэх • Тэднийг үл ялгаварлан өөрийн чадах хэрээр тусалж хүндлэх • Хүмүүжил, төлөвшилтэй байж хүндлэх
Тэдэнтэй хэрхэн харилцах	<ul style="list-style-type: none"> • Тэднээс асууж ярилцахдаа үл эмээх • Тэдэнд худал хэлэхгүй байх • Тэд ч үр хүүхдээ хүндэлдгийг мэдэх • Харилцан хүндлэлийг бий болгох
2.2.Талархал	
Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, төрөл садан, нутаг усныхан, өөрөөс ахмад болон бусад хүн, найз нөхдийн ач, тус дэмд талархах	<ul style="list-style-type: none"> • Талархлын үг, хэллэг, түүний утга учрыг ухаарах • Тээж, төрүүлсэн эхийн ачид талархах • Өсгөж, хүмүүжүүлсэн эцэг, эхийн ачид талархах • Эрдэм номд хөтөлсөн багшийн ачид талархах • Найз нөхдийн тус дэмд талархах • Бусдын тус дэмд талархах
Талархлаа хэрхэн илэрхийлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Үг, үйлдэл, сэтгэлээрээ талархал илэрхийлэх • Тэднийг үл ялгаварлан тэгш хандаж, талархал илэрхийлэх
3.УЛАМЖЛАЛТ ЁС ЗАНШЛААСАА СУРАЛЦЪЯ	
3.1. Таван хошуу мал	
Таван хошуу малыг ялган нэрлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Мал бүрийн насыг ялган нэрлэх • Хурдан морины насыг зөв тогтоож, нэрлэх • Сарлаг, хайнаг, ортоом үхрийн тухай мэдэх
3.2.Монголын уламжлалт баяртай холбогдсон зан үйл	
Уламжлалт баярын зан үйлийг танин мэдэж, хүүхэд насанд хамаатай ёс заншлаас суралцах	<ul style="list-style-type: none"> • Монголчуудын шинэ жил нь цагаан сараас эхэлдгийг мэдэх • Битүүлэх зан үйлээс суралцах • Битүүний өдрийн бэлгэдэл, цээр ёсноос мэдэх • Цагаан сарын хамгийн хүндтэй зоог нь цагаан идээ байдгийн учрыг ухаарах • Цагаан сарын шинийн өдрүүдийн бэлгэдэл, цээр ёсноос мэдэх • Цагаан сараар бэлэг өгдөг буюу гар цайлгадаг уламжлалыг ухаарах • Өөр хоорондын үл ойлголцлыг цагаан сараар цайруулдгийг ухаарах

ГУРАВДУГААР АНГИ

1.ӨӨРИЙГӨӨ ТАНЬЖ, ХӨГЖҮҮЛЬЕ	
1.1 Эв эе	
<p>Эв эеийг эрхэмлэсний ач тус, эс эрхэмлэсний гэмийг танин мэдэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Эв эеийг эрхэмлэснээр эелдэг найрсаг зан төрхтэй болох • Эс эрхэмлэснээр гэр бүл, анги хамт олон, нийгэмд зөрчил тэмцэл ихсэх
<p>Хэрхэн эелдэг зантай болох</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хүн бүр эв зетэй байхыг хүсдэгийг мэдэх • Эелдэг зан нь бусдыг хүндлэх, тэдэнтэй нөхөрсөг байхын илэрхийлэл болохыг ухаарах • Эелдэг занг танин мэдэх • Ямагт чин сэтгэлээсээ инээмсэглэж байх • Бусдыг хүндлэх, тэдэнд үг, үйлдэл, сэтгэлээрээ анхаарал халамж үзүүлэх • Бусад хүнийг ялгаварлахгүй, бүгдэд адил тэгш эелдэг хандаж сурах • Бусад хүний үйлдэл таатай, таагүй байх нь өөрийн сэтгэл, үг, үйлдлээс хамаардгийг ухаарах • Сэтгэл, үг, үйлдлээрээ бусдад эелдэг хандаж байгаа эсэхээ ажиглан анзаарч, бусдын эелдэг үг, үйлдлийг ойлгох, хүндэтгэх, тэднээс суралцах • Үйлдэл нь эелдэг ч, сэтгэл нь зөв бус; үг нь эелдэг ч, үйлдэл нь эелдэг бус; үйлдэл нь эелдэг ч, үг нь эелдэг бус; сэтгэл нь эелдэг ч үйлдэл нь эелдэг бус тохиолдлуудыг ажиглах, тайлбарлах
<p>Эв эеийн үндэс суурь харилцан ойлголцлыг хэвшүүлэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Гэр бүл, ах дүүс, төрөл садан, нутаг усныхантайгаа ойлголцож, эвсэг найрсаг амьдрах, тэднээс уучлал хүсэх, уучлахыг чухалчлах • Найз нөхөд, анги хамт олонтойгоо ойлголцож, эв эеийг эрхэмлэх • Ард иргэд өөр хоорондоо эв зетэй байхын чухлыг ойлгож, эв эеийг ямагт эрхэмлэх, уриалах
1.2. Буян, нүгэл	
<p>Биеэр үйлдэх үйлийг ойлгох ухаарах</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хүний биеэр үйлдэх буян, нүглийн үйлийг ялган танин мэдэх • Хүний биеэр үйлдэх буяны үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Амьтны амийг таслаагүй үйл ○ Хулгай хийгээгүй үйл ○ Биеэ зөв авч явах • Хүний биеэр үйлдэх нүглийн үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Амьтны амийг таслах ○ Хулгай хийх ○ Биеэ буруу авч явах

Биеэр үйлдэх буяны үйлийг хэвшүүлэх, нүглийн үйлийг тэвчих	<ul style="list-style-type: none"> • Биеийн гурван нүглийн үйлийг тэвчих • Биеийн гурван нүглийн үйлийг тэвчсэнээс бий болдог гурван буяны үйлийг дадуулан хэвшүүлэх
2.БУСДЫГ ХҮНДЭЛЖ, БАЯРЛУУЛЪЯ	
2.1.Багшийг баярлуулах ёс	
Багшийг баярлуулсны ач тусыг ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Баярлуулах нь багшийг хүндэтгэж, дээдэлж буйн илрэл болохыг ухаарах • Ном сурч, их эрдэм мэдлэг эзэмших • Багш, сурагч бие, сэтгэл амар амгалан, аз жаргалтай амьдрах
Багшийг баярлуулах хэрхэн	<ul style="list-style-type: none"> • Багштай хүндэтгэлтэй харилцаж баярлуулах • Багшийн хориглосон буруу үйлдлийг бие, хэл, сэтгэлээрээ тэвчих • Багшийн зөв үг, сургаалыг бие, хэл, сэтгэлээрээ биелүүлэх • Эрдэмд хөтөлж буй багшийн ажилд санаачилгаараа туслах • Хэрэв буруу үг хэлж, буруу үйлдэл хийсэн бол сэтгэлээрээ уучилж, хожим тухайн цаг үе, нөхцөл байдалд тохируулан асууж лавлан, учирлан ойлгуулахад суралцах
2.2.Нөхөрлөл	
Найз ажиглах нөхрөө	<ul style="list-style-type: none"> • Муу үйлд уруу татаж буйг буруу хэмээн мэдэх • Сайн үйлд зорин чиглүүлж буйг зөв хэмээн мэдэх
Найзтай харилцах хэрхэн	<ul style="list-style-type: none"> • Муу үйлд уруу татаж буй нөхрийг даган дуурайхгүй байх • Муу үйлд уруу татаж буй нөхөртэй хэрхэн харилцах • Сайн үйлээр найз нөхөртөө үлгэрлэх • Найз нөхдийнхөө тус эрдмийг, өөрийнхөө гэмийг харж сурах • Найз нөхдийнхөө сайн үйлээс суралцах • Найз нөхдийнхөө бие, хэлний сайн үйлийг хөхиүлэн дэмжих
Найз хүндлэх, баярлуулах, туслах нөхдөө тэдэнд	<ul style="list-style-type: none"> • Найз нөхдөө үл гомдоохыг сэтгэлдээ эрхэмлэх • Найз нөхдийнхөө үгийг сонсож, хүлээцтэй хандаж сурах • Найз нөхдөдөө чин сэтгэлээсээ халуун дотно хандах
3.УЛАМЖЛАЛТ ЁС ЗАНШЛААСАА СУРАЛЦЪЯ	
3.1.Монголчуудын идээ ундааг зүй зохистой хэрэглэх ёс	
Зөв хооллох зан үйлийг танин мэдэх	<ul style="list-style-type: none"> • Зөв хооллохын ач тус, буруу хооллосны гэмийг танин мэдэх • Монголчуудын идээ, ундааны төрөл зүйлийг танин мэдэх • Дөрвөн улиралд хоол ундаа тохируулан хэрэглэх соёлоос суралцах

Зөв хооллох зан үйлийг хэрэгжүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Хоол унд идэж уухын өмнө, дунд, төгсгөл үед сэтгэлдээ бодох зан үйлээс суралцах • Өдөр бүр тогтмол цагт унд, хоолоо бүрэн гүйцэд, тайван ууж, идэх • Хэт цадахгүй, хэт өлсөхгүй байх
3.2.Монголын уламжлалт баяртай холбогдсон зан үйл	
Эрийн гурван наадмын дэг ёсноос танин мэдэх	<ul style="list-style-type: none"> • Эрийн гурван наадмын уламжлалт ёсыг танин мэдэх • Хурдан морины уралдааны дэг ёсыг танин мэдэх • Хурдан морины уралдааны учир шалтгааныг ухаарах

ДӨРӨВДҮГЭЭР АНГИ

1.ӨӨРИЙГӨӨ ТАНЬЖ, ХӨГЖҮҮЛЬЕ	
1.1.Зөв шийдвэр	
Асуудлыг зөв таних	<ul style="list-style-type: none"> • Асуудал юунаас үүсдэгийг эргэцүүлэн бодох • Асуудлаас үүдэх сайн, муу үр дагавруудыг харьцуулан тунгаах
Зөв, оновчтой шийдвэр хэрхэн гаргах	<ul style="list-style-type: none"> • Зөв, оновчтой шийдвэр гаргахыг эрмэлзэх • Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, ахмад хүнтэй хамтран зөв, оновчтой шийдвэр гаргах • Багш, эцэг эх, асран хамгаалагч, ахмад хүний зөвлөгөөг тусган авч, түүний хяналт дор бие даан шийдвэр гаргах • Бие даан шийдвэр гаргаж, хэрэгжүүлэхээсээ өмнө тэднээс зөвлөгөө авах, хянуулах
Гаргасан шийдвэрээс суралцах	<ul style="list-style-type: none"> • Өөрийн болон бусдын шийдвэр гаргасан үйл явцыг ажиглаж, алдаанаас нь суралцах • Өөрийн алдааг хүлээн зөвшөөрч, бусдыг буруутгаж, зэмлэдэггүй байх • Өөрийн өмнө гаргасан ижил алдааг дахин давтахгүй байх • Алдаагаа засаж залруулахын төлөө ухарч няцахгүй, тууштай хичээх
1.2.Буян, нүгэл	
Сэтгэлээр үйлийг ухаарах үйлдэх ойлгох	<ul style="list-style-type: none"> • Сэтгэлээр үйлдэх буян, нүглийн үйлийг ялгаж танин мэдэх • Сэтгэлээр үйлдэх буяны үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Энэрэх, асрах сэтгэлтэй байх ○ Шунах, хомголзох сэтгэлгүй байх ○ Зөв үзэлтэй байх • Сэтгэлээр үйлдэх нүглийн үйлийг ойлгох ухаарах <ul style="list-style-type: none"> ○ Хорлох сэтгэлтэй байх ○ Шуналын сэтгэлтэй байх ○ Буруу үзэлтэй байх

Сэтгэлээр үйлдэх буяны үйлийг хэвшүүлэх, нүглийн үйлийг тэвчих	<ul style="list-style-type: none"> • Сэтгэлийн гурван нүглийн үйлийг тэвчих • Сэтгэлийн гурван нүглийг үйлийг тэвчсэнээс бий болдог гурван буяны үйлийг дадуулан хэвшүүлэх
2.БУСДЫГ ХҮНДЭЛЖ, БАЯРЛУУЛЪЯ	
2.1.Ахмадыг баярлуулъя	
Эцэг эх, асран хамгаалагч, төрөл садан, нутаг усныхан, өөрөөс ахмад хүнийг баярлуулсны ач тусыг танин мэдэх	<ul style="list-style-type: none"> • Баярлуулах нь тэднийг хүндэтгэж буйн илрэл болохыг мэдэх • Хүмүүжилтэй болох • Тэд, сурагч аль аль нь бие, сэтгэл амар амгалан, аз жаргалтай амьдрах
Тэднийг хэрхэн баярлуулах	<ul style="list-style-type: none"> • Өөрийн чадах хэрээр тусалж баярлуулах • Хүмүүжиж баярлуулах • Тэдний хориглосон үйлдлийг бие, хэл, сэтгэлээрээ тэвчиж баярлуулах • Тэдэнтэй хүндэтгэлтэй боловсон харилцаж баярлуулах • Сургаалыг нь бие, хэл, сэтгэлээрээ биелүүлж, баярлуулах • Тэд буруу үг хэлж, буруу үйлдэл хийсэн бол тухайн үед сэтгэлээрээ уучилж, хожим цаг үе, нөхцөл байдалд тохируулан асууж лавлан, учирлан ойлгуулахад суралцах
2.2.Уучлал	
Бусдаас уучлал хүсэх, бусдыг уучлах учир шалтгааныг ойлгох ухаарах	<ul style="list-style-type: none"> • Бусдаас уучлал хүссэнээр тэдний сэтгэл амар амгалан болохыг ухаарах • Бусдыг уучилснаар өөрийн сэтгэл амар амгалан болохыг ухаарах
Бусдаас хэрхэн уучлал хүсэх, уучлах	<ul style="list-style-type: none"> • Өөрийн гэмийг ухаарч бусдаас уучлал хүсэх • Бусдыг хүндэтгэн уучлах • Бусдаас уучлал хүсэх, уучлахаа үг, үйлдэл, сэтгэлээрээ зөв илэрхийлэх • Уучлалыг цаг тухайд нь илэрхийлэх
3.УЛАМЖЛАЛТ ЁС ЗАНШЛААСАА СУРАЛЦЪЯ	
3.1.Монголчуудын идээ ундааг зүй зохистой хэрэглэх ёс	
Таван хошуу малын ашиг шимээс гарсан идээ ундааг танин мэдэж, хэрэглэх	<ul style="list-style-type: none"> • Цагаан идээ, ундааг хүнсэнд хэрэглэхийн ач тусыг танин мэдэх • Таван хошуу малаас боловсруулсан цагаан идээг таньж мэдэх, хүнсэнд зөв хэрэглэх уламжлалт аргаас суралцах • Цагаан идээ, ундааг боловсруулах, зөв хадгалах уламжлалт аргаас суралцах

3.2.Монголын уламжлалт баяртай холбогдсон зан үйл

Эрийн гурван наадмын дэг ёсноос танин мэдэх	<ul style="list-style-type: none">• Эрийн гурван наадмын уламжлалт ёсыг танин мэдэх• Бөхийн барилдааны дэг ёсыг танин мэдэх• Бөхийн барилдааныг нандигнах ёсыг ухаарах
---	--

ТАВДУГААР АНГИ

1.ӨӨРИЙГӨӨ ТАНЬЖ, ХӨГЖҮҮЛЬЕ

1.1.Бэрхшээл

Бэрхшээлийг сэтгэлээр даван туулах	<ul style="list-style-type: none">• Сэтгэлийн хүч тэнхээгээр аливаа бэрхшээлийг даван туулдгийг ухаарах• Бэрхшээлд сэтгэл гунихгүй, цөхрөхгүй, сэтгэлээ залж чаддаг байх• Сайтар тунгаавал аливаа бэрхшээлд сэтгэл шаналах учиргүйг ухаарах
Бэрхшээлийг хэрхэн даван туулах	<ul style="list-style-type: none">• Тулгарч буй бэрхшээлд тайван хандах• Тулгарч буй бэрхшээлээс гарах арга замыг эрэлхийлэх• Тулгарч буй бэрхшээлийг зөв зохицуулж, шийдвэрлэх

1.2.Дотоод сэтгэлийн хөгжил

Буруу сэтгэлийг хорих	<ul style="list-style-type: none">• Өөрт төрж буй сэтгэлийг хянах• Хянасны үр дүнд буруу сэтгэлийг танин мэдэх• Буруу сэтгэлийг танин мэдээд, түүнтэй тэмцэх
Зөв сэтгэлийг төрүүлж, дадуулах	<ul style="list-style-type: none">• Зөв сэтгэл, зөв ухагдахууныг бодож, сэтгэлдээ төрүүлэх• Төрүүлсэн зөв сэтгэлээ өдөр бүр олон удаа дахин дахин бодож дадуулах• Өдөр тутмын ажил үйлд дадуулсан сэтгэлийнхээ үүднээс хандаж хэвших

2.БУСДЫГ ХҮНДЭЛЖ, БАЯРЛУУЛЪЯ

2.1.Бусдын ачийг хариулахуй

Бусад хүн өөрт ачтайг ухаарах	<ul style="list-style-type: none">• Бидний аз жаргалыг бий болгож буй бусдын ач тус, дэм дэмжлэгийг танин мэдэх• Бусдын ачаар бидний аз жаргал бий болдгийг эс мэдсэний гэмийг танин мэдэх• Бидний аз жаргал бусдаас хамаардгийг ухаарах
Бусдад тусалж, тэднийг хүндлэх, баярлуулах	<ul style="list-style-type: none">• Бусдад туслахын ач тусыг танин мэдэх• Амин хувиа хичээсний гэмийг танин мэдэх• Бусдад туслах арга ухаанаас суралцах• Өвдөж, зовсон хүн, амьтанд туслахыг эрмэлзэх• Бусдад түвэг удахгүй байх

2.2.Ажил хөдөлмөр	
Ажил хөдөлмөрийг танин мэдэх, ажилсаг хөдөлмөрч болох	<ul style="list-style-type: none"> • Аливаа ажил хөдөлмөрийг сайн, муу, их, бага гэж голохгүйн учрыг ухаарах • Багаасаа ажил хөдөлмөр хийхийн ач тус, эс хийхийн гэмийг танин мэдэх • Ажил хөдөлмөрийг чин сэтгэлээсээ, үр бүтээлтэй хийдгийг ухаарах • Ажил хөдөлмөрөөс хойш суун залхуурах нь хүний бие, сэтгэлийг доройтуулдаг болохыг ухаарах • Хичээлдээ шамдах нь оюуны хөдөлмөр болохыг танин мэдэх • Хичээл зүтгэл бол ажилсаг хөдөлмөрч байхын гол шинж болохыг ухаарах • Ажил хөдөлмөр хийсэн хүн үр шимийг нь заавал хүртдэгийг ухаарах
Бусдын ажил хөдөлмөрийг хүндэтгэж сурах	<ul style="list-style-type: none"> • Бусдын ажил хөдөлмөрийг хүндэтгэсний ач тус, эс хүндэтгэсний гэмийг танин мэдэх • Бусдын ажил хөдөлмөрийг хэрхэн хүндэтгэх • Гэр орныхоо ажилд чадах чинээгээр туслах • Эд зүйлс, орчин тойрноо цэвэр цэмцгэр байлгах, бусдад түвэг учруулахгүйгээр эмхэлж, цэгцэлж сурах
3.УЛАМЖЛАЛТ ЁС ЗАНШЛААСАА СУРАЛЦЪЯ	
3.1.Зочныг хүндлэх ёс	
Зочин угтах, мэндлэх, дайлах цайлах, үдэх ёсыг танин мэдэж, суралцах	<ul style="list-style-type: none"> • Зочин хүний баримтлах дэг ёсноос мэдэх • Зочныг угтан авах, зохистой суудалд суулган амар мэнд мэдэлцэх ёсноос суралцах • Зочныг дайлах, цайлах ёсноос мэдэх • Зочныг үдэх ёсыг мэдэх • Айлд ирсэн хэнийг ч зочин гэж хүндэтгэдэг монгол ёсыг ухаарах • Зочин ирсэн үед баримтлах хүүхэд багачуудын ёс дэгээс суралцах
3.2.Монголын уламжлалт баяртай холбогдсон зан үйл	
Эрийн наадмын ёсноос мэдэх гурван дэг танин	<ul style="list-style-type: none"> • Эрийн гурван наадмын уламжлалт ёсыг мэдэх • Сур харваа, шагайн харвааны дэг ёсыг мэдэх • Сур харваа, шагайн харвааг нандигнах ёсыг ухаарах